

de mióta a házsongárd göröngye
 reád dübörgött minden kis rigó
 kora tavasztól késő őszig egyre
 kitaróan egymással versenyezve
 azt fütyüli hogy élni volna jó
 miért mentél el bandi bandikó

Kolozsvár, 1991–2001

Tamás Ferenc

KÉT MASZK

1

Odüsszeusz-apokrif

Napra nap: vereség. Előbb a kikónok
 győztek le, undok támadót, rablót, mert
 kincseikre, szüzeikre vásott a fogam. Aztán
 saját megátalkodott kíváncsiságom
 miatt szenvedtem vereséget: kis híján
 odavesztem szirének hangjától, csábos
 alakjától. Cserbenhagyott a férfiasságom
 Kírké szigetén. „Már akkor itt maradsz,
 disznó” – zengette a sors hangját, mint a vércse,
 a nő. Valaha híres elmémtől szabadulni lóbuszt
 fálnék, hol van a lóbusz? Hájjasodó testem
 bámulom, Pénelopémről álmodozom, hiába.

2

H.-fragment

Lehet-e annál nagyobb ajándékot adni, mint
 mikor a mindent megjárt, mindenén túl
 lévő így szól: „Alkalmasnak tartlak”?

És lehet-e terhesebbet annak, akit
 betölt – mint szennylé az eldugult csövet –
 saját alkalmatlanságának tudata? Akit

a kétely rág, mint pecsétés ruhát a
 szekrény meleg sötétjében a moly? Aztán

belefog persze. Mit belefog! folytatja a dolgát:
tehetne mást? Csőgörénye nincsen, molyirtója
se, az ajándékot meg őriznie kell (illik!).

Együtt rágja most már kétség és feladat,
ott duóznak benne, két féreg, fékez-
hetetlen, amíg –

HAJLÉKTALAN

Az önutálat roskadozó heverőjén fekszem,
költő, én, a huszonegyedik évszázad pirkad-
tán: most kél ki a ködből a rossz vízü, rossz leve-
gőjű táj. Az otthonom. Ez? Heverek csak, s nézem,
rút szibaríta. Minek vagy? mért ilyen éppen? honnan?
merre? Ezek jó kérdések voltak még nemrég:
ültek. Fekszenek ők is erőtlen, akár én, hangtalan,
ellapuló, szétmálló lom a telepnyi szemét közt,
súlyos üleppel a tájék rajtunk, roskadozok hát
rossz heverőmön. Nézem, amit lehet: műanyagot és
füstölő papirost, vak tévét, sitt-hegyeket, és
leskelek égre, időre, kezem nézem és lábam,
jó takaróm, tehetetlenségem. Mind oly távoli,
mindegyik oly közel. Óda? elégia? dal? Vers-
láb, szótag, betű, hang? Zörejek, recsegés, kaparászás.
Míntha a semmi redőződnék. Vagy a varjak sírnak.

ÚGY NEGYVENÖT

Advent, aranyvasárnap

Növénytelen, havas hegyek a rózsás alkonyatban:
mint naptárlapon. Vagy gigantposzteren.

Valaki befékez, kocsija kipördül,
negyvenöt fokos szöget mintázva áll meg.

Hogyha kamion döngetne erre vagy egy néma,
villanásnyi jármű (miniszteri, mondják,

mondják gyors halálnak, 260-asnak,
guillotinnak, sorsnak is, beszélnek mindent) –

Hogy ha? Hogy akkor? Jég és út? Nos, féknyomok
sötétlő csíkjai, szirénák, villanófény, mérőszalag, szürke zsák.

Tudod, mi történt akkor? Semmi. Képzeld, semmi.
Éppen az. Megállt a délután a délutánban.

Ferdén és élesen. Jól láthatón. Úgy negyvenöt fokot
bezáró szögben. Rózsaszínbe játszó, nagy hegyek nyugalma fenn,

és fentebb kékesszürke, tágas ég. Mértan. Mosolygó
intelem, megelőlegezett karácsonyi ajándék.

Gábor György

A FELHŐK KÖZT TÜNDÖKLŐ ÚJ

„Emlékezetet szerzett az ő csodálatos dolgainak”
(ZSOLT, 111,4.)

Az Iriszt megjelenítő antik vázaképek sokaságán a szívárvány istennőjének energikus lendülete fölöttébb pontosan vizualizálja azt a szóvivői szerepet, amely a Thaumasz tengeri istenség (görögül *thauma* = csoda, *thaumazó* = csodálkozom)¹ és az ókeanidák egyikének nászából született szárnyas leányra az olümposziak körében egykoron rászatott. Irisz, Hermésztől eltérően nem végrehajtóként, hanem inkább amolyan szószólóként vált az istenek hírnökévé.² Zeusznak, Hérának s a többi halhatatlannak irigylésre méltóan könnyű dolga volt. Az isteneknek vagy a halandóknak szánt üzeneteiket a „széllábú sebes”³ Iriszre bízták, a „*tarkálló-köntösű*”⁴ „*arany szárnyú*”⁵ szépségre, aki az ég és föld között feszülő „*tarka fonálon*”⁶ a szívárvány hídján járkált sietős lépteivel föl és

¹ Platón kifejezetten helyesli, hogy az, aki egykor Irisz családfáját megrajzolta, „*Thaumasz leányának nevezte őt*”. Platón: THEAITÉTOSZ, 155 d. In: PLATÓN ÖSSZES MŰVEI, II. k. 1984. 930. Fordította: Kárpáty Csilla.

² Kerényi fontosnak tartja megjegyezni, hogy a hírnöki tisztelet betöltő Irisz „*nyelvünkön: angelos volt*”. Kerényi Károly: GÖRÖG MITOLÓGIA. 1977. 46.

³ APOLLÓN-HIMNUSZ, 108. In: HOMÉROSZ: ILLÁSZ – ODÜSSZELA – HOMÉROSZI KÖLTEMÉNYEK. 1967. 798. Fordította: Devecseri Gábor.

⁴ Ovidius: ÁTVÁLTOZÁSOK, I. 270. 1975. 16. Fordította: Devecseri Gábor.

⁵ DÉMÉTÉR-HIMNUSZ, 316. In: HOMÉROSZ: ILLÁSZ – ODÜSSZELA – HOMÉROSZI KÖLTEMÉNYEK. I. m. 818.

⁶ Ovidius: ÁTVÁLTOZÁSOK, XI. 632. I. m. 324.